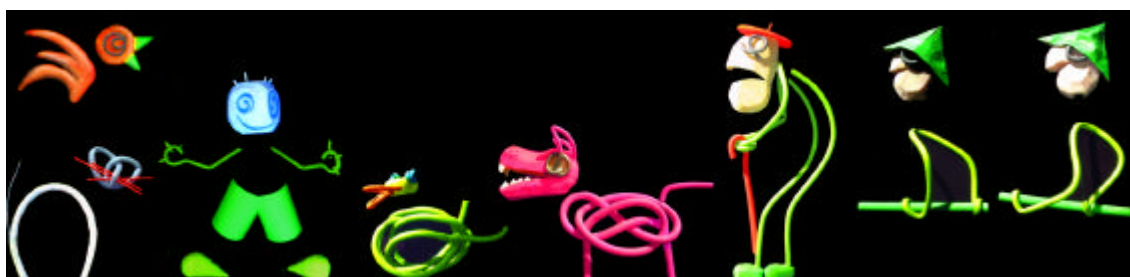

Pere i el llop

Sergei Prokofiev

Guia didàctica

M. Antònia Guardiet (Guia didàctica)

Miquel Moreno (Web)

Enrique Lanz (Fotografies)

Barcelona, març 2002

Índex

1. Indicacions generals de l'espectacle	4
1.1. Pautes que afavoreixen un bon aprofitament dels concerts	4
1.2. Orientacions que afavoreixen un bon comportament durant concert	4
2. Sergei Prokofiev	5
3. Pere i el llop	6
3.1. Creació de l'obra	6
3.2. Protagonistes	7
3.3. Argument del conte.....	7
4. Propostes didàctiques	9
4.1. Activitats prèvies al concert	9
4.2. Reflexions immediates i activitats posteriors a la representació	10
5. Plantejament: la preparació prèvia al concert.....	10
5.1. Lectura o explicació del conte	10
5.2. Anem a concert.....	10
5.3. Quina història et suggereixen aquests personatges?.....	10
5.4. Els personatges es presenten	12
6. Nus i desenllaç: reflexions immediates i activitats posteriors a la representació.....	14
6.1. Fem de crítics: Vivències i comentaris immediats	14
6.2. Coneguem Sergei Prokofiev	15
6.3. "Algun so atragué l'atenció d'en Pere".....	16
6.4. "El gat s'apropà silenciosament vers l'ocell..."	17

6.5.	Si escolteu atentament podreu escoltar l'ànec -----	18
6.6.	Qui és qui? -----	19
6.7.	Representació escènica final -----	20
7.	Objectius didàctics i continguts curriculars	21
7.1.	Objectius didàctics-----	21
7.2.	Continguts curriculars-----	22
8.	Fitxa tècnica de l'espectacle.....	22
9.	Referències discogràfiques	23

---

1. Indicacions generals de l'espectacle

Els concerts que s'ofereixen des del Servei Educatiu del Liceu han tingut sempre presents la qualitat en la interpretació musical, la riquesa visual de les escenografies i l'adequació dels espectacles als interessos i capacitats dels infants.

Les guies didàctiques volen aconseguir uns objectius bàsics per a la millora de la pràctica docent:

- facilitar als mestres un material que gaudeix de variades propostes, adreçades directament a l'alumnat
- oferir elements conceptuals que millorin el nivell de coneixements d'autors i/o obres musicals
- aportar a les famílies el mateix material que a les escoles, per tal que, en els concerts familiars que s'ofereixen, puguin utilitzar-lo com a referència.

Els espectacles de la programació infantil del Liceu no presenten d'entrada cap problema d'entesa, ni de durada. Han estat ideats, atenent els gustos i les necessitats del públic més petit. Es convenient preparar als infants abans i després de la representació per tal d'assegurar que gaudeixin i puguin aconseguir un millor grau de comprensió del que veuen a l'escenari. D'alguna manera és incidir en els dos propòsits primordials que hem d'aconseguir de l'alumnat quan participa en un concert en viu:

- gaudir de l'escolta de la música en directe
- aprendre a tenir un comportament que valori i respecti els artistes i les obres.

1.1. Pautes que afavoreixen un bon aprofitament dels concerts

- El professorat especialista de música farà una visita al web del Liceu, on s'informarà dels diversos aspectes de la representació, per tal de tenir una visió de conjunt i poder fer una selecció d'activitats.
- Cada mestre triarà alguna de les activitats motivadores prèvies, que l'ajudin introduir els infants en l'obra, tenint en compte el grup - classe, l'edat de l'alumnat, els seus coneixements musicals, els objectius previstos....
- Després d'assistir al concert, sigui a casa o a l'escola, serà el moment d'analitzar, recordar i tornar a gaudir de nou de la música escoltada. amb la tria d'algun altre dels treballs que ofereix la guia didàctica.

1.2. Orientacions que afavoreixen un bon comportament durant concert

Tota norma ha d'anar lligada a un diàleg que predisposarà a la seva entesa i ajudarà al seu acompliment. Els continguts d'actituds, valors i normes, sempre presents a les programacions, són quelcom més que un llistat de bones intencions, que com a mestres hem assumit. Són una petita mostra d'un dels aspectes més importants presents en l'educació, que cal treballar sempre des de casa i l'escola. A partir de situacions pròpies i/o del grup ajudarem a entendre i arribar a la norma.

Els continguts d'actitud, programats des del Servei Educatiu del Liceu, sempre són presents a les activitats didàctiques.

El professorat, conscient que l'alumnat ha de saber "anar a concerts", els farà assumir aquestes normes:

- Respectar el treball del músics escoltant el concert en silenci. El millor regal que podem fer-li a un músic és escoltar-lo amb atenció.
- Abstenir-se de menjar cap llaminadura en entrar a l'edifici, de la mateixa manera que no ho fem a l'aula.
- Romandre dins la sala durant la representació, llevat que sigui per un motiu d'uns greu urgència.
- Si com a oients el silenci és el nostre regal al músic/cantant mentre interpreta, com a espectadors reconeixem la seva bona feina amb l'aplaudiment -sense crits ni xiulets-.
- Entrar i sortir de la sala amb respecte i correcció.
- Abstenir-se de fer fotografies o enregistraments durant la representació.

Mesures com aquestes afavoreixen el bon comportament de l'alumnat:

- Abans d'entrar al Liceu o a qualsevol altre espectacle, cal propiciar un ambient de tranquil·litat entre l'alumnat.
- Asseurem l'alumnat de manera "estratègica", tenint en compte qui té més dificultats d'atenció.
- Mestre/a, tutor i/o especialista triarà adequadament el seu seient per poder controlar amb facilitat tot el grup i actuar amb prestesa, si cal.

2. Sergei Prokofiev

Va néixer el 24 d'abril de 1891 a Sontzovka, petit poble ucraïnà, situat prop del riu Don i de la població Dnipropetrovsk. El seu pare era ingenier agrònom i la seva mare pianista. Ella el va iniciar al món de la música. Des de molt petit mostrava molt bones aptituds musicals: llegia i interpretava fàcilment partitures de Mozart i Beethoven i es divertia composant. Sergei feu una primera primera simfonia als 9 anys.

Coneixedors de les seves prematures dots, els seus pares van contractar un bon mestre de música: Reinhold Gliere; aquest l'ajudà a avançar, compaginant les classes teòriques, amb creacions musicals lliures, que li van permetre mostrar una forta personalitat musical, així com una excel·lent habilitat pianística.

Als 14 anys es va instal·lar, amb la seva mare, a la ciutat de Sant Petesburg per poder entrar al Conservatori de la ciutat, on donava classes el compositor Rimsky-Korsakov. Les audàcies compositives i l'esperit poc dòcil de Sergei, van xocar amb els ensenyaments academicistes del Conservatori. Als 18 anys decidí que aprendria més composició per si mateix i abandonà el centre. Seguí estudiant direcció d'orquestra i perfeccionant el piano.

En guanyar el Premi de piano Rubinstein al Conservatori, la seva mare li regalà un viatge a Londres on va conèixer Diaghilev. Era el primer contacte amb l'important coreògraf rus i amb Europa.

Després dels difícils anys de la revolució russa (1916-18) Sergei Prokofiev decidí treballar amb més tranquil·litat fora de la seva terra natal. Viatjà als EEUU on el director de l'òpera de Chicago li encarregà la composició d'una faula italiana "L'amor de les tres taronges" (1919).

L'any 1923 s'instal·là a París, on fou molt ben valorat per la crítica. L'èxit i l'escàndol definien les interpretacions dels seus concerts: el seu virtuosisme era inqüestionable, però els cops agressius que donava al piano, o els ritmes incomprensibles que composava i l'aire sarcàstic que mostrava, li ocasionaren força adversaris.

L'obra de Prokofiev era capaç de sorprendre: des de les composicions més agosarades i vanguardistes, com la "Suite Escita" (1914), fins l'escrita amb el més pur classicisme, com és la primera de les seves set simfonies, l'anomenada "Clàssica" (1918). Aquesta és una obra que ret homenatge a la música vienesa de Haydn i Mozart. La "Gavotta" del tercer moviment (1'28") i el "Finale Molto vivace" (4') tenen una estructura molt clara i són molt adequades per a la didàctica musical.

L'acollida triomfal que li feu Rússia en la seva gira com a concertista l'any 1928, li feu replantejar-se el seu exili voluntari. A partir dels anys 30 Stalin i La Unió de Compositors Soviètics, imposaven a les produccions musicals unes actituds comunicatives i optimistes que permetessin valorar les virtuts de la nova societat, oposant-se clarament a l'experimentació musical. Els canvis econòmics, culturals i polítics que s'iniciaven a Rússia eren un repte per a Prokofiev. Durant la primavera de 1933, després d'haver realitzat molts concerts per tot el món, decidí retornar definitivament a la seva pàtria. Les autoritats comunistes de Moscou van considerar un autèntic triomf el retorn del compositor.

Tot i les imposicions musicals, de l'anomenat "realisme-socialista, Sergei Prokofiev seguí composant amb rigor i enginy. Ho demostren: la música per a pel·lícules "El tinent Kijé" (1934); "Alexander Nevsky" (1939); "Ivan el Terrible" (1945); el ballet "Romeo i Julieta" (1935); i el conte musical "Pere i el llop" (1936).

La desgràcia li arribà a Prokofiev un cop acabada la Segona guerra Mundial, quan van topar els desigs de canvi estètic com a compositor, amb les restrictives pautes ideològiques de la "dictadura musical" imposada pel règim Stalinista. La 5a i 6a. simfonies mai no van agradar al règim soviètic. L'òpera "Història d'un veritable home" (1948) va ser prohibida. El compositor va ser acusat d'antidemocràtic, degenerat i burgès; aliè als gustos artístics del poble soviètic.

Morí el 5 de març de 1953 a conseqüència d'una hemorràgia cerebral, un dia després que Stalin. Aquesta coincidència feu que la premsa soviètica no fes pública la seva mort, fins uns dies després.

3. Pere i el llop

3.1. Creació de l'obra

La tradició russa d'escriure música per a infants és llarga. En són una mostra les obres de: P. Txaikovski, "Àlbum per a la joventut" (24 peces per a piano, 1877); M. Moussorgsky, "L'habitació dels nens" (set cançons infantils, composades l'any 1873); S. Prokofiev, "Pere i el llop" (conte simfònic, 1936); A. Katxaturian, (1903-1978) "Àlbum

---

d'infants"; D. Kabalevsky, "Quinze peces per a infants" (piano, 1904); també Borodin, Cui i Lyadov van compondre peces per al repertori pianístic.

Quan Sergei Prokofiev retornà definitivament a Rússia l'any 1933, assistí a un concert que responia a les noves orientacions del Teatre Infantil de Moscou, amb la interpretació del ballet "El trencanous", de P. Txaiovsky. Des de la primera funció, el febrer de 1936, Natalia Saz, responsable del Teatre i directora d'orquestra, buscava una música per familiaritzar els nens/es amb els sons de l'orquestra simfònica, per mitjà d'un tema fàcil de recordar. Saz proposà a Prokofiev que composés aquesta obra.

La primera idea argumental que Natàlia li suggerí fou que un membre d'una organització juvenil soviètica, agafés un llop i que els diferents instruments de l'orquestra estiguessin identificats per un instrument, així la flauta travessera podria ser un ocell. La idea va agradar al compositor; el que no li va agradar fou el text escrit, que Sergei considerà massa rimat. Així, fou el mateix compositor qui escrigué el text. En una setmana acabà la composició en el piano i set dies més tard completà l'orquestració.

El 2 de maig de 1936 s'estrenà el conte simfònic "Pere i el llop", dirigit pel propi compositor, amb l'orquestra Filarmònica de Moscou i narrat per Natàlia Saz.

L'obra fou acceptada a la Unió Soviètica i a Occident pel seu caràcter didàctic i per la seva ingenuïtat. La música atrau a infants i grans i adapta amb habilitat uns mínims recursos musicals, amb un caire popular i infantil. L'argument té una subversiva moral que es pot traduir en que no s'esdevé un heroi sinó s'adopten uns mínims reptes i riscos, tot desafiant l'autoritat.

3.2. Protagonistes

Prokofiev aconseguí el seu objectiu didàctic associant cada personatge de la història al timbre més adequat d'alguns instruments de l'orquestra.

Pere, el protagonista de la història, és representat pel grup de corda: violins, violes, violoncels i contrabaixos, amb una ingènua melodia que mostra una certa decisió i valentia. L'ocell que voleia amb molta agilitat, és una flauta travessera que imita llargs refilets sense dificultat. L'atabalat i cridaner ànec que es capbussa feliç dins l'estany, és representat pel nasal oboè. El famolenc i silenciós gat és un clarinet en registre greu, que interpreta una melodia sinuosa. L'avi és un fagot una mica rondinaire que entona una melodia que pretén subratllar els motius de la seva preocupació. El gris llop és materialitza en tres trompes que interpreten un tema que imposa respecte i por. Finalment els caçadors amb els seus trets són representats per les timbales i el bombo.

3.3. Argument del conte

Un bell matí en Pere obrí la porta de jardí i s'encaminà vers els extensos prats verds.

Damunt la branca més alta d'un gran arbre hi havia un petit ocell, amic d'en Pere:

- Tot és tranquil aquí dalt.

Mentrestant un ànec es capbussava feliç dins l'estany qui hi havia enmig del prat.

L'ocell volejà fins a posar-se damunt l'herba i tot aixecant les ales digué a l'ànec:

- Quina mena d'ocell ets tu que no saps volar?
- I quina mena d'ocell ets tu que no saps nedar? – replicà l'ànec tot capbussant-se dins l'aigua.

Van discutir tot demostrant-se les seves habilitats fins que algun so atragué l'atenció d'en Pere. Era el gat que s'apropava silenciosament cap a l'ocell, mentre se li feia la boca aigua.

- Atenció! - cridà en Pere.

L'ocell d'una revolada es posà segur dalt de l'arbre.

Des del mig de l'estany l'ànec indignat, escridassava al gat fent "cuacs-cuacs". El gat famolenc, vigilava l'ocell que estava dalt de l'arbre.

En aquell precís moment aparegué l'avi d'en Pere.

Estava molt enfadat perquè el seu nét s'havia endinsat tot sol en el prat.

- L'indret és perillós! Pot sortir algun llop del bosc i ets massa petit per anar sol.
- Els nens grans com jo no tenim por dels llops i ens agrada córrer pels prats.

Però l'avi agafà en Pere pel braç i se l'emportà cap a casa.

Tot just en Pere se n'hagué anat, un gran llop gris sortí del bosc.

Com un llamp, el gat s'enfilà dalt de l'arbre, però l'ànec es precipità desorientat fora de l'estany clacant desesperat. Malgrat tots els esforços, el llop corria més depressa i s'anava apropant cada vegada més a l'indefens ànec, fins que se l'empassà de cop!

Darrera la porta del jardí, en Pere observava tot el que passava.

Corregué cap a la casa, prengué una corda ben forta i grimpà dalt del mur que arribava a les branques més altes de l'arbre. Aleshores en Pere digué a l'ocell:

- Ajuda'm a atrapar el llop. Vola al voltant del seu cap amb molt de compte!

L'ocell volava amb molta agilitat tot fregant els morros del llop; aquest intentava devorar-lo sense èxit.

Mentrestant el valent Pere va fer un nus escorredor amb la corda i el féu baixar molt lentament fins que l'enganxà a la cua del llop. El llop en sentir-se atrapat estirava amb més força, però les estrebades li estrenyien encara més el nus escorredor.

Aleshores uns caçadors que seguien les petjades del llop van sortir del bosc disparant trets de fusell.

- No dispareu! L'ocell i jo hem atrapat el llop! Ajudeu-nos a portar-lo a un zoològic.

Després de deslligar-lo, s'inicià la marxa triomfal. El feliç Pere al davant; darrera els caçadors traginant el llop i tancant la marxa l'avi i el gat. Pel damunt d'ells l'ocell volejava refilant alegrement. Si pareu atenció, podreu escoltar l'ànec clacant dins la panxa del llop, perquè amb la seva golafreria se l'havia empassat viu.

4. Propostes didàctiques

"Pere i el llop" és una obra musical didàctica per excel·lència. Des de 1936 ha anat mostrant les seves aportacions pedagògiques a tot el món, perquè agrada a petits i grans.

"Pere i el llop" de Sergei Prokofiev és un conte musical on la paraula es posa a disposició de la música, creant una simbiosi d'una gran riquesa.

Les activitats didàctiques que presentem no estan plantejades per facilitar la comprensió de l'obra musical, ja que "Pere i el llop" no té dificultats d'entesa. Les propostes han de servir-nos per a preparar la comprensió de l'escolta abans de la representació al Liceu i recordar-la després. Han de generar d'altres activitats creatives que, partint del fil conductor de la història, ajudin a reviure-la.

La major part de les activitats didàctiques que presentem s'han d'entendre com a suggeriments, que s'han d'adequar al nivell i a les necessitats de cada grup classe. Tot i que el plantejament té un caire obert, les primeres activitats de cada un dels tres grups són pensades o bé poden ser adequades als més petits.

El nostre objectiu és desvetllar l'interès i plantejar petits reptes que incitin les ganes d'escoltar el conte musical; mantenir viva la màgia de l'espectacle tot reforçant els objectius i continguts didàctics previstos.

Ens hem guiat per l'estructura formal dels contes tradicionals/populars: plantejament, nus i desenllaç, de manera que hem organitzat les activitats segons aquest ordre de presentació.

- **Plantejament:** activitats de motivació i preparació, prèvies a la representació.
- **Nus i desenllaç:** es desenvolopen propostes que ajuden a reflexionar sobre la vivència musical immediata i incideixen en els elements paraula-música que la configuren.

4.1. Activitats prèvies al concert

- 1-Lectura i/o explicació del conte. (Veure l'apartat: argument)
- 2- Anem a concert (Veure l'apartat: continguts d'actitud)
- 3- Quina història et suggereixen aquests personatges? (Veure l'exercici: conec els personatges)
- 4- Quina melodia triaries per a cada personatge? (Veure l'exercici: joc d'endevinalla).
- 5- Els personatges es presenten: quin instrument triaries per a cadascun? (Veure l'exercici: fem de compositors)

4.2. Reflexions immediates i activitats posteriors a la representació

- 1- Fem de crítics: vivències i comentaris immediats.
- 2- Coneguem Sergei Prokofiev (1891-1953) (Veure el resum biogràfic de Sergei Prokofiev)
- 3- "Algun so atragué l'atenció d'en Pere" (Veure els exercicis: "So i instrument" i "Ordeno els instruments")
- 4- El gat s'apropà silenciós vers l'ocell... " (Veure l'exercici: endevino dos instruments ahora)
- 5- Si escolteu atentament podreu escoltar l'ànec.
- 7- Qui és qui? (Veure l'exercici: endevina endevineta)
- 8- Representació escènica final

5. Plantejament: la preparació prèvia al concert

5.1. Lectura o explicació del conte

Abans de la representació haurem d'explicar als nens/es que anem a escoltar un conte. Un conte molt especial, perquè la seva història ens serà explicada en música per una orquestra. Els set personatges que hi intervenen seran interpretats per un instrument que es reconeix pel seu color musical i per una melodia fàcil de retenir. Ben segur que amb la memòria musical que l'alumnat disposa podrà reconèixer els protagonistes de la història sense dubtar.

Segons l'edat explicarem el conte o bé optarem per fer una fotocòpia del text i llegir-lo conjuntament. (Veure a l'apartat "Pere i el llop": Argument del conte). Fora bo no desvetllar el desenllaç final per tal de deixar expectatives pendents, aquelles que incrementen l'interès de veure l'espectacle en viu.

5.2. Anem a concert

Amb aquesta activitat volem deixar un espai per reflexionar i recordar a classe les normes que afavoreixen un bon comportament durant el concert, per tal que la nostra actitud sigui respectuosa i l'activitat tingui un resultat idoni. Cal recordar-les sempre abans de la sortida, presentant-les amb un caire positiu, més que impositiu.

Si volem que l'alumnat aprengui a "anar a concerts" cal fer-lo conscient i assumir un conjunt de normes, esmentades a l'apartat: "Orientacions que afavoreixen un bon comportament durant el concert".

5.3. Quina història et suggereixen aquests personatges?

Ben segur que la majoria dels nostre alumnat no coneix el conte de "Pere i el llop". Atrevim-nos a que siguin ells/elles que inventin una història amb els mateixos personatges que un dia va disposar el mateix compositor. Oralment inventaran un argument que pot o no assemblar-se amb el que va escriure Prokofiev, però que pot apropar-s'hi.

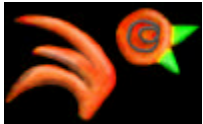

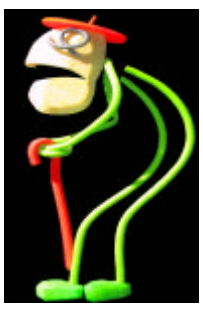
Presentem al grup classe els protagonistes de la història. Podem fer-ho escrivint el nom a la pissarra o bé capturant les mateixes imatges que veuran durant la representació del Liceu (**Veure l'apartat: Personatges**); les podem ampliar, plastificar i jugar amb elles tal i com si fossin titelles.

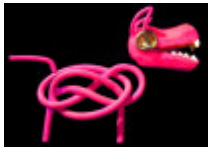

Les adjectivacions i comentaris que utilitza el conte ens seran útils per a nodrir-nos d'imatges. (**Veure l'exercici: Conec els personatges**)

Tant si coincideix la història inventada com no, valdrà la pena explicar el nus argumental que veuran a l'espectacle del Liceu i deixar el desenllaç per a escoltar-lo i viure'l en directe!

Conec els personatges

Us presentem els personatges d'un conte. Imagineu amb les pistes que us donem, la seva història:

	<p>En Pere: Un vailet decidit, alegre i molt valent</p>
	<p>L'ocell: Amic d'en Pere. Petit; voleia amb molta agilitat i refila alegrement</p>
	<p>L'ànec: Feliç quan es capbussa dins l'estany Indignat i cridaner quan el gat el fa enfadar S'atabala davant una situació imprevista</p>
	<p>El gat: Famolenc. Potes de vellut. Silenciós, previngut i caut quan va a buscar una presa</p>
	<p>L'avi d'en Pere Persona gran, preocupada pel seu nét però, una mica rondinaire</p>

	El llop: Gran, gris, caçador...
	Els caçadors: Coneixedors del bosc; carregats amb fusells

5.4. Els personatges es presenten

Quina melodia triaries per a cadascun?

Un cop l'alumnat coneix l'argument i els personatges de "Pere i el llop", li podem demanar que triï quina melodia creu que haurà compost en Sergei Prokofiev per a cadascun d'ells, tenint en compte les seves característiques.

Escoltem en el disc tres fragments musicals que defineixen tres personatges de l'obra, prèviament escollits per tot el grup-classe. (proposem el tema presentat en l'inici de la gravació: Andreï Tchistiakov. Sergi Mateu -narrador en català- Orquestra Saison Russe. Harmonia Mundi) Els nens/es hauran d'atorgar cada tema a un protagonista. Preguntem perquè els sembla que aquell tema correspon al personatge escollit i intentem que les paraules i el diàleg defineixin, en allò possible, la selecció i el caràcter de la música. Sempre indicarem quina ha esta la composició que va fer l'autor. (Si es vol completar el treball amb tots els protagonistes, valdrà la pena presentar-los en petits grups).

Aquesta mateixa selecció que hem presentat per fer en grup també es pot plantejar individualment en forma de joc d'endevinalla (**Veure l'exercici: Joc d'endevinalla**). S'escoltaran els temes musicals de tres/quatre protagonistes del conte en el compact. Cadascú escollirà el personatge que li correspon. Podem donar puntuació a la tria, per donar més atractiu al joc.

Joc d'endevinalla

ENDEVINA les melodies de "Pere i el llop"	
Si haguessis de triar una melodia per en Pere, l'avi, el gat i l'ocell, quina de les músiques que escoltaràs escolliries?	
Melodia 1	
Melodia 2	
Melodia 3	
Melodia 4	
Quantes respostes has encertat?	

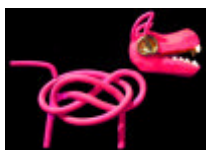
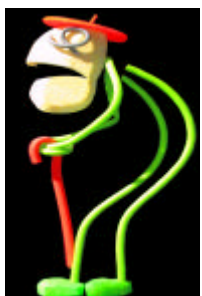
Quin instrument musical triaries per a cadascun?

Posem a l'alumnat en una situació de repte: Som compositors com Sergei Prokofiev i hem de compondre el conte "Pere i el llop". Disposem de quatre instruments de vent i un de percussió. (Veure l'exercici: **Fem de compositors**) Quina correspondència fariem entre els instruments i els personatges de l'obra? Preguntem-los pels motius de la tria. Cal proporcionar sempre la solució que va adoptar el compositor.

Fem de compositors

T'han encarregat la composició musical del conte "Pere i en llop" i disposes d'aquests instruments.

Has d'escollir un instrument per a cada personatge.

Compara la teva opció amb la que va fer en Sergei Prokofiev.

---

6. Nus i desenllaç: reflexions immediates i activitats posteriors a la representació

6.1. Fem de crítics: Vivències i comentaris immediats

Un dels primers comentaris que es fan en arribar d'una excursió o concert... és: "Us ha agradat?", "Us ho heu passat bé?"

Gaudir de la música en directe i aprendre a escoltar suposen un aprenentatge d'hàbits que cal vivenciar. Verbalitzar el grau de satisfacció personal just després d'una sortida-concert ha de ser possible a totes les edats. És aquell moment en què es posen de manifest moltes impressions que semblaven no captades, però que en ser comentades en grup, apareixen vives en el record més immediat. (Cal fer el recull de les primeres impressions encara que no hi pugui ser present l'especialista de música).

Una anàlisi de l'espectacle podria orientar-se vers les següents qüestions:

- **El conte i els personatges**
  - Quin és el personatge que us agradaria ser?
  - Us ha agradat el final de la història?
  - Quin altre final escriuríeu?
- **La posada en escena i el narrador**
  - Us imaginàveu que els personatges estarien davant d'un fons negre?
  - S'entenia bé allò que anava explicant el narrador?
- **L'orquestra i els músics solistes**
  - Quin instrument us ha agradat més?
  - Quin instrument us agradaria saber tocar?
  - Us sembla que han d'estar molt concentrats els músics?
  - A quin músic felicitaríeu perquè us sembla que ho ha fet millor?
  - Podíeu escriure una carta a un dels músics, per tal d'informar-vos perquè ha escollit el seu instrument i com l'ha après a tocar?
(servei.educatiu@liceubarcelona.com)
- **El nostre comportament individual i com a grup**
  - Hem sabut escoltar bé?
  - Hem estat correctament asseguts/des?
- **La Sala del Liceu**
  - Havíeu estat amb anterioritat al Liceu?
  - Com és l'edifici? i la Sala?

-
- Podíeu escriure una carta als responsables del Liceu proposant millores respecte a... o bé felicitant-los per l'espectacle.
<http://www.liceubarcelona.com/visita/>

6.2. Coneguem Sergei Prokofiev

L'objectiu d'aquesta activitat és conèixer Sergei Prokofiev i la seva obra.

Per això hem fet un resum de la seva biografia i una explicació de l'obra "Pere i el llop". Pot ser llegida per l'alumnat. També podem eliminar algunes paraules clau i fer-les completar.

Sergei Prokofiev (1891-1953)

Va néixer el 24 d'abril de 1891 a Sontzovka, petit poble ucraïnà.

La seva mare era pianista i el va iniciar al món de la música. El petit Sergei mostrava molt bones aptituds musicals: llegia i interpretava fàcilment partitures de Mozart i Beethoven i es divertia composant.

Als 14 anys va anar al Conservatori de Sant Petesburg. Era molt bon músic i estudiant, però les audàcies compositives, van xocar amb els ensenyaments academicistes del Conservatori.

Entre els anys 1919 i 1933 va viatjar pels EEUU i Europa, es guanyava la vida com a concertista i compositor.

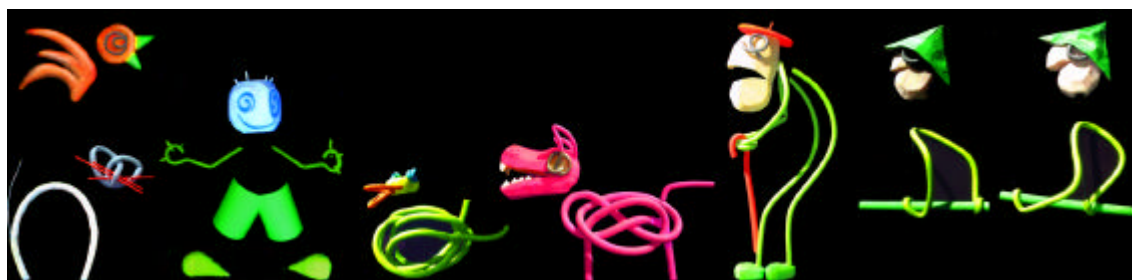
La primavera de 1933, després d'haver realitzat molts concerts per tot el món, decidí retornar a la seva pàtria: Rússia. S'instal·là a Moscou on seguí composant i treballant. Una de les obres importants que va escriure fou "Pere i el llop" (1936).

Morí el 5 de març de 1953

Sergei Prokofiev ha compost molta varietat de música: ballets, contes musicals, simfonies, òperes, música per a cinema...

"Pere i el llop"

L'obra musical infantil més coneguda és "Pere i el llop". Prokofiev aconseguí associar cada personatge de la història al timbre més adequat d'alguns instruments de l'orquestra.

Així, Pere, protagonista de la història, és interpretat pel grup de corda: violins, violes, violoncels i contrabaixos. L'ocell, amic d'en Pere és representat per una flauta travessera que imita llargs refilets. L'ànec que es capbussa feliç dins l'estany, és representat per l'oboè. El silenciós gat pel clarinet en registre greu. L'avi és un fagot una mica rondinaire. El llop es materialitza en tres trompes que interpreten un tema que pretén fer por. Finalment els caçadors, que tiren trets al llop, són representats per les timbales i el bombo.

Prokofiev va inventar la història del conte. En 15 dies va crear les melodies i els temes de tota l'obra per a l'orquestra. El 2 de maig de 1936 s'estrenà en el Teatre Infantil de Moscou, dirigit pel propi compositor.

"Pere i el llop" atrau a infants i grans. L'argument ens demostra que no es pot ser un heroi sinó s'adopten uns mínims reptes, riscos i es desafia l'autoritat.

6.3. "Algun so atragué l'atenció d'en Pere"

Fem nostres les paraules del conte i proposem a l'alumnat que escolti atentament, tal com ho fa el decidit i valent protagonista de la història. Demanem que escoltin cada instrument i relacionin el seu so amb la seva imatge. (Veure l'exercici: So i instrument)

Una proposta més complexa és demanar al nostre alumnat que enumeri cada instrument musical segons l'ordre en que l'escolta. (Veure l'exercici: Ordeno els instruments)

So i instruments

Escolta i observa els instruments que apareixen en el conte "Pere i el llop" del compositor rus Sergei Prokofiev.

Ordeno els instruments

Ara escoltaràs 6 instruments del conte "Pere i el llop" del compositor rus Sergei Prokofiev. Posa número a cadascun segons els escoltis.

6.4. "El gat s'apropà silencios vers l'ocell..."

L'objectiu de l'obra és escoltar i reconèixer els instruments de l'orquestra individualment; però també van apareixent en grups de dos o tres, essent la flauta

travessera la protagonista. La proposta va dirigida a escoltar i reconèixer dos/tres instruments que dialoguen alhora, majoritàriament de la família dels aeròfons. La identificació es farà per comparació amb la flauta. (Veure l'exercici: **Endevino dos instruments alhora**)

Els fragments escollits són:

Flauta travessera i cordes	L'ocell i Pere	4'40" - 5'10"
Flauta travessera i oboè	L'ocell i ànec	7'15" - 7'33"
Flauta travessera i clarinet	L'ocell i gat	9'30" - 9'40'
Flauta travessera, clarinet i trompes	L'ocell, gat i llop	15'58" - 16'26"
El minutatge ha estat extret de la gravació: Andreï Tchistiakov. Sergi Mateu (narrador en català) Orquestra Saison Russe. Harmonia Mundi.		

Endevino dos instruments a l'hora

L'ocell del conte "Pere i el llop" dialoga amb d'altres protagonistes. Endevina quin personatge és i quin instrument representa. Posa número a l'ordre que escoltes.

Instruments	Ordre
Flauta travessera + cordes	
Flauta travessera + oboè	
Flauta travessera + clarinet	
Flauta travessera + trompes	

6.5. Si escolteu atentament podreu escoltar l'ànec

Si escoltem amb atenció l'obra, escoltem sons fluixos, sons més forts; sons que creixen o decreixen en intensitat; escales ascendents i/o descendents....

L'argument de "Pere i el llop" té moments divertits i dramàtics, els instruments saben interpretar-los i nosaltres podem entendre la música què ens expressen sense paraules. Recordem alguns dels recursos musicals que Prokofiev va utilitzar.

Els fragments escollits pretenen recordar quatre moments concrets de l'obra:

El gat s'enfila ràpidament dalt l'arbre per no ser atrapat pel llop	El clarinet fa una escala ascendent	13'07" - 13'22"
En Pere deixa anar la corda per poder lligar el llop	Els instruments de corda fan un "glisando" fluix i delicat	19'15" - 19'20"
L'arribada del llop ferotge	Les tres trompes interpreten un "crescendo"	12'43" - 13'03"
L'ocell intenta baixar fins els morros del llop per entretenir-lo	La flauta travessera fa una escala descendent	15'36" - 15'45"
El minutatge ha estat extret de la gravació: Andreï Tchistiakov. Sergi Mateu (narrador en català) Orquestra Saison Russe. Harmonia Mundi.		

Escoltem plegats els fragments i que endevinin en quin moment del conte succeeixen. Que dibuixin els fragments amb el cos. Que verbalitzin si l'efecte sonor està aconseguit.

6.6. Qui és qui?

Trobar la resposta a les endevinalles és una forma senzilla de poder fer un comentari dels instruments de l'obra, alhora que suposa un joc i un repte.

Podem demanar que siguin els propis alumnes qui inventin endevinalles d'instruments.

(Veure l'exercici: **Endevina endevineta**)

Endevina endevineta

Sóc aeròfon,
sóc de vent.
Tinc un so clar i net
com un: .....

Qui sóc?

Llarg i prim, faig notes greus.
Bons pulmons em fan sonar.
Amb la doble canya
rondino i no em fan cas

Qui sóc?

Tinc doble llengüeta,
faig sons penetrants;
belles melodies
que dins la panxa sonaran.

Qui sóc?

Grans cassoles, tapadores,
esperen caçar un llop
amb uns sons eixordadors.

Qui sóc?

Sóc brillant, sóc de broquet.
El meu tub recargolat
en llop ferotge m'ha tornat

Qui sóc?

Tinc un nom un xic estrany.
Atualf t'ajudarà a poder-lo esbrinar.

Qui sóc?

Ara ens freguen, ara ens pincen.
Som la gran família de l'orquestra simfònica.

Qui sóc?

6.7. Representació escènica final

Quan l'alumnat ja sap la història i té memoritzats els temes de cada personatge, podem proposar-los de fer una representació de l'obra una mica especial, que té per objectiu reproduir els temes principals que s'han memoritzat de l'obra. Els demanem que inventin una història amb els protagonistes del conte i que interpretin cantant el seu tema, cada vegada que apareixen en la narració inventada. Així, si l'avi està cansat, hauran de cantar la seva melodia amb una certa lentitud i caràcter.

Dividirem la classe en grups de 4/5 persones. Cada grup inventarà una història imaginada en uns 10 minuts. S'exposaran a classe. S'escolliran les tres històries més encertades i s'iniciaran les representacions.

En Pere pot portar una boina; l'avi una bufanda i un bastó; als quatre animals una màscara feta amb paper de cartolina. Un narrador/a exposarà l'argument inventat i la resta del grup-classe cantarà el tema quan es fa referència al personatge.

Proposem un conte inventat per tal de donar-lo com a exemple:

Era un dia de sol. L'avi s'havia desvetllat de bon matí i lentament obria la nevera per preparar l'esmorzar.

L'ocell cantava content dins la gàbia.

Fora el jardí, el gat s'estirava mandrós, mostrant les seves afilades ungles.

- Pere, - cridava l'avi -, has d'anar a donar menjar a l'ànec i el gat. 🎵

- Ja m'aixeco, em dutxo, faig els deures i baixo a fer la feina. Respongué en Pere, amb poques ganes de treballar 🎵

Passades dues hores l'ànec i el gat estaven molt neguitosos perquè encara no tenien res a taula. L'ànec clacava fort dins el llac i el gat miolava amb pena darrera la porta. 🎵

Del bosc sortí un gros i fart llop. Aquell dia ja s'havia cruspit dues gallines de la granja veïna. 🎵

En veure la lamentable situació de gana en que es trobaven els dos animals de granja, decidí posar-hi una solució: udolà fort sota la finestra on es trobava l'ocell i l'avi . Així en Pere 🎵 sortí a salvar el gat 🎵 i l'ànec 🎵 . Els entrà a la cuina i els donà menjar.

Diuen que ara viuen tots junts dins la casa i el llop segueix menjant gallines del galliner.

7. Objectius didàctics i continguts curriculars

7.1. Objectius didàctics

- Compartir l'escolta de la música en un marc històric: el Liceu de Barcelona
- Gaudir de la música en directe amb atenció i silenci
- Familiaritzar-se amb músiques i interpretacions de qualitat
- Ser responsable durant l'escolta, manifestant un comportament correcte
- Escoltar la transformació que experimenten els temes musicals segons l'episodi del conte
- Comentar i verbalitzar les impressions immediates després del conte simfònic
- Escoltar i diferenciar la sonoritat dels instruments musicals

7.2. Continguts curriculars

Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
<ul style="list-style-type: none"> - Autor: Sergei Prokofiev - Obra: "Pere i el llop" - Conte orquestrat - Els instruments musicals: de doble llengüeta: l'oboè i el fagot; de broquet: la trompa; de bisell: la flauta travessera; de percussió: el bombo i les timbales; de corda : violí, viola, violoncel i contrabaix. - Tema musical i personatge - Intèrprets, director/a, direcció escènica 	<ul style="list-style-type: none"> - Invenció d'un fil argumental, partint d'uns personatges - Intuïció en l'elecció d'instruments i temes per a cada personatge del conte - Memorització dels temes musicals i relació amb els personatges de l'obra - Reflexió i verbalització de les impressions posteriors a l'escolta de música en directe - Observació, escolta i reconeixement dels instruments musicals. - Memorització del nom de l'autor, de l'obra i alguna dada referida a l'audició - Reconeixement i comparació de melodies / temes que intervenen en "Pere i el llop" 	<ul style="list-style-type: none"> - Interès en la descoberta de nous autors i obres - Resposabilitat en l'actitud d'atenció i silenci - Respecte vers els companys/es, per a facilitar l'audició i els treballs que es deriven del concert en directe - Respecte en vers les normes en assistir a concerts públics - Interès en la participació en les argumentacions i impressions col·lectives

8. Fitxa tècnica de l'espectacle

Membres i ex-membres de la JONC		
(Jove Orquestra Nacional de Catalunya)		
COORDINACIÓ MUSICAL		
Bernat Bofarull		
PERE	Violins	Oriol Algueró i Daniel Cubero
	Viola	Bernat Bofarull
	Violoncel	Joan Antoni Pich
	Contra baix	Albert Prat

AVI	Fagot	Maria Crisol
OCELL	Flauta travesera	Patricia Mazo
ÀNEC	Oboè	Igor Cortadellas
GAT	Clarinet	Isaac Rodriguez i Francesc Navarro*
LLOP	Trompeta	Esther López
	Trombó	Jordi Jiménez
	Trompes	Raúl Garrido, Judith Rovira i Jorge Rentería*
CAÇADORS	Percussió	Marc Pino i Robert Armengol
DIRECCIÓ ESCÈNICA I TITELLES		
Enrique Lanz		
Compañía ETCÉTERA		
MANIPULADORS	Anna Criado Silvia Cuesta Gabriel Ferringo rufo Gimeno Enrique Lanz Cristina Peraire	
NARRADOR	Claudio Vergal	

9. Referències discogràfiques

.- Andreï Tchistiakov. S. Mateu (narrador en català) Orquestra Saison Russe. Harmonia Mundi.

.- C. Abbado. J. Carreras (narrador en castellà) Orquestra de Càmbra d'Europa. ("Clàssica", "Marxa" en si bemoll menor i "Obertura temes hebreus") Deutsche Grammophon DDD

.- I. Markevich. C. Pieplu (narrador en francès) Orquestra Lamoureux ("Carnaval" de Saint-Saëns; "Història de Babar" de Poulenc). EMI

.- Y Menuhin. Ch. Lee (narrador en anglès) Orquestra anglesa de Corda (Concert núm 1 per a violí: "Clàssica"). NIMBUS DDD